

UPUTSTVO ZA POPUNJAVANJE UPITNIKA TROMJESEČNOG STATISTIČKOG ISTRAŽIVANJA ZA GRAĐEVINARSTVO (PODRUČJE F)

Uputstvom su posebno objašnjene samo stavke iz upitnika (po broju stavke iz odgovarajuće tabele) kod kojih se iz naziva stavke ne vidi potpun sadržaj i koje bi se mogle tumačiti na više načina.

U upitniku se prikazuju podaci za izvještajno tromjesečje, a ne ukupni podaci od početka godine do kraja izvještajnog tromjesečja.

Vrijednosni podaci se iskazuju u KM, bez decimala.

Ukoliko ne raspoložete evidencijama na osnovu kojih možete popuniti podatke u upitniku, potrebno je da izvršite dodatne obračune ili da uradite najbolje moguće procjene.

TABELA 1. PRIHODI OD PRODAJE

Stavka 01 Ukupni prihodi od prodaje ostvareni u izvještajnom tromjesečju. Podaci o prihodu od prodaje se prikazuju posebno po vrstama prihoda, odnosno, po vrstama prodatih usluga. Prihod od prodaje robe obuhvata fakturisane prihode za izvršene radove i usluge iz građevinskih djelatnosti i fakturisane prihode od ostalih operativnih (negrađevinskih) djelatnosti u izvještajnom tromjesečju, bez obzira da li su fakture naplaćene ili ne. Podaci o vrijednosti prihoda od prodaje prikazuju se bez PDV-a.

Stavka 02 Prihodi iz građevinskih djelatnosti prikazuje ukupne tromjesečne prihode ostvarene prodajom proizvoda i usluga građevinskih djelatnosti na domaćem tržištu i u inostranstvu. Ovi prihodi su ostvareni prodajom novih objekata, usluga popravke, rekonstrukcije, dogradnje, organizacije izvođenja projekata na objektima visokogradnje i niskogradnje, kao i obavljanjem specijalizovanih građevinskih djelatnosti (pripremni, instalacioni, završni i drugi radovi na objektima visokogradnje i niskogradnje).

Stavke 03 do 05 Prihodi ostvareni u zemlji i stavke 06 do 08 Prihodi ostvareni u inostranstvu prikazuju podatke **razvrstane na visokogradnju** (novi objekti, popravke, rekonstrukcije i organizacija izvođenja projekata), **niskogradnju** (novi objekti, popravke, rekonstrukcije i organizacija izvođenja projekata) i **specijalizovane građevinske djelatnosti** u visokogradnji i niskogradnji (pripremni, instalacioni, završni i drugi radovi).

Stavka 09 Prihodi iz ostalih operativnih (negrađevinskih) djelatnosti uključuju prihode ostvarene obavljanjem djelatnosti koje prema klasifikaciji djelatnosti KD BiH 2010 nisu građevinske. Ova stavka ne uključuje finansijske i vanredne prihode, kao ni kapitalizovanu proizvodnju.

Organizacija izvođenja projekata se odnosi na okupljanje finansijskih, tehničkih i fizičkih sredstva za realizaciju gradnje vlastitog objekta, isključivo radi njegove kasnije prodaje. Ako se organizacija gradnje nekog objekta ne obavlja radi njegove kasnije prodaje, nego za potrebe vlastitog poslovanja (npr. za iznajmljivanje prostora u takvim zgradama, za obavljanje proizvodne djelatnosti u izgrađenoj fabrici i sl.), onda se takvi podaci ne prikazuju u ovoj tabeli (u tom se slučaju radi o kapitalizovanoj proizvodnji). Ne uključuju se arhitektonske i inženjerske usluge (prostorno planiranje, urbanističko planiranje, projektovanje objekata i sl.) i usluge nadzora izvođenja građevinskih projekata obzirom da ne spadaju u područje Građevinarstva prema KD RS 2010.

TABELA 2. RASPODJELA PRIHODA OD GRAĐEVINSKE DJELATNOSTI U ZEMLJI PO OBLASTIMA KLASIFIKACIJE VRSTA GRAĐEVINSKIH OBJEKATA (KVGO)

U ovoj tabeli se, saglasno Klasifikaciji vrsta građevinskih objekata KVGO, razvrstavaju podaci o prihodima od prodaje u zemlji, prikazani u Tabeli 1 (redovi 03 do 05).

Podaci u svim stavkama ove tabele uključuju prihode ostvarene kroz gradnju građevinskih objekata za vlastiti račun (namjenjeni tržištu) ili gradnju na osnovu ugovora za račun drugih, te rekonstrukcije, dogradnju i popravke, kao i djelatnost organizacije izvođenja projekata u visokogradnji i niskogradnji (ova djelatnost je tek uvedena kroz KD RS 2010 i nije obuhvaćena stavkama KVGO, tako da prihode iz ove nove djelatnosti treba razvrstati po postojećim oblastima).

Stavke 02 i 03 Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada te organizacija izvođenja projekata uključuje stambene i nestambene zgrade. **Stambene zgrade** su zgrade sa 50% ili više ukupne korisne (neto) podne

površine namijenjene stambenim svrhama. **Nestambene zgrade** su zgrade sa manje od 50% ukupne korisne (neto) podne površine namijenjene stambenim svrhama ili bez stanova u zgradi.

Stavka 04 Izgradnja transportne infrastrukture te organizacija izvođenja projekata uključuje objekte kao što su autoputevi, putevi i ulice, željezničke pruge, aerodromske piste, mostovi, tuneli i prolazi, luke, plovni kanali, brane i nasipi, akvadukti, hidrograđevinski objekti odvodnjavanje i navodnjavanje.

Stavka 05 Izgradnja cjevovoda, komunikacionih i električnih linija te organizacija izvođenja projekata uključuje građevine kao što su magistralni cjevovodi za naftu i gas kao i vodu, međugradske telekomunikacione linije, dalekovodi, lokalni gasovodi i vodovodi, kanalizaciona mreža, lokalni električni i telekomunikacioni vodovi.

Stavka 06 Izgradnja kompleksnih građevinskih objekata u industriji te organizacija izvođenja projekata uključuje objekte i postrojenja koji nisu zgrade, npr. objekti u rudarstvu ili eksploataciju drugih sirovina, energetske objekti, objekti hemijske industrije kao i objekti i postrojenja u teškoj industriji (visoke peći, valjaonice, topionice sl.).

Stavka 07 Izgradnja ostalih objekata niskogradnje te organizacija izvođenja projekata uključuje sportske terene, druge objekte za sport i rekreaciju kao druge objekte niskogradnje (vojne objekte, odlagališta otpada i sl.).

TABELA 3. PLAĆANJE PODIZVOĐAČIMA ZA IZVRŠENE RADOVE

U ovoj tabeli se prikazuje fakturisana vrijednost izvršenih građevinskih radova koju je preduzeće (ili jedinica u sastavu) priznala podizvođačima (kooperantima) za izvršene građevinske radove u izvještajnom tromjesečju. Ovo se naročito odnosi na specijalizovane građevinske djelatnosti (pripremni, instalacioni, završni i drugi radovi). **Plaćanje podizvođačima se razvrstava na radove izvršene u zemlji (stavke 02 do 04) i inostranstvu (stavke 05 do 07)**, a unutar toga posebno se iskazuje za objekte visokogradnje i niskogradnje kao i za specijalizovane građevinske radove koje su podizvođači izvršili u izvještajnom tromjesečju.

TABELA 4. ZAPOSLENI, PLATE I NAKNADE

Stavka 01 Broj zaposlenih, tromjesečni prosjek predstavlja prosječan broj zaposlenih lica koje rade tokom tromjesečja u jedinici za koju se podnosi izvještaj. Prosječan broj zaposlenih u tromjesečju se izračunava tako što se sabira broj zaposlenih na kraju svakog mjeseca u tromjesečju i podijeli sa tri.

Broj zaposlenih lica uključuje zaposlenike ali i lica koja rade u preduzeću ali nisu na platnom spisku (vlasnici i neplaćeni članovi porodice vlasnika), koji redovno rade, ali ne primaju fiksni iznos plate za rad koji obavljaju, partneri i volonteri. Nisu uključeni radnici koji su angažovani putem agencija za zapošljavanje; troškovi njihovog angažovanja su dio materijalnih troškova, jer su oni radnici tih agencija.

Stavke 02 do 10 Broj zaposlenika na platnoj listi, tromjesečni prosjek prikazuju podatke o zaposlenicima po pojedinačnim vrstama građevinskih djelatnosti i predstavljaju prosječan broj plaćenih lica koje rade tokom tromjesečja u jedinici za koju se podnosi izvještaj.

Zaposlenici su lica koje se nalaze na platnoj listi kod poslodavca i primaju platu ili naknadu od preduzeća, bez obzira gdje je rad obavljen (u sjedištu preduzeća ili izvan). U broj zaposlenika se uključuju i radnici sa skraćenim radnim vremenom, sezonski radnici, pripravnici, lica u štrajku ili na kratkoročnom odsustvu (isključuju se lica na dugoročnom odsustvu i volonteri).

Stavka 11 Bruto plate i naknade zaposlenika predstavljaju bruto plate koje uključuju: neto plate, doprinose na teret zaposlenika (doprinosi iz plata), akontacije poreza na dohodak i naknade koje se tretiraju kao lična primanja (topli obrok, troškovi prevoza na posao, regres, jubilarne nagrade, otpremnine i sl.).

TABELA 5. ODRAĐENI ČASOVI RADA

Stavke 02 do 09 Odrađeni časovi rada uključuju ukupan broj stvarno odrađenih časova zaposlenika tokom tromjesečja (redovno radno vrijeme, prekovremeni rad, rad nedjeljom i praznicima, rad noću i sl.) po vrstama radova i usluga u građevinarstvu kao i u ostalim (negrađevinskim) djelatnostima. Ne uključuju se časovi koji su plaćeni, ali nisu odrađeni zbog praznika, godišnjeg odmora, bolesti itd.

TABELA 6. ZALIHE

Vrijednost zaliha sirovina i ulaznih materijala, kao i zaliha trgovačke robe iskazuje se u nabavnim cijenama bez povratnog PDV-a. Vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje iskazuje se u proizvodnim troškovima tj. cijeni koštanja. Vrijednosti zaliha iskazuje se kao stanje prvog i posljednjeg dana izvještajnog tromjesečja.

Stavke 03 i 04 Zalihe sirovina i materijala (u zemlji) uključuju vrijednost sirovina, potrošnog i sitnog materijala, energenata, rezervnih dijelova i inventara i sl. koji se koriste kao ulazi u proizvodnju. Vrijednosti se iskazuju po stvarnim troškovima nabavke koju čini fakturna vrijednost uvećana za zavisne troškove nabavke (troškovi prevoza, utovara i istovara, skladištenja kao i troškovi čuvanja materijala na skladištu). Ove zalihe potrebno je procijeniti i iskazati za izvještajno tromjesečje.

Stavke 05 i 06 Zalihe trgovačke robe (u zemlji) uključuju zalihe robe koje su nabavljene isključivo za dalju prodaju na veliko ili malo u istom stanju kako su nabavljene. Dok se trgovačka roba iz veleprodajnog skladišta može vrednovati po nabavnoj ili neto prodajnoj vrijednosti, trgovačka roba iz maloprodajnog objekta mora se evidentirati po prodajnoj vrijednosti. Isključuje se roba koja se na skladištu preduzeća čuva za treća lica uz naplatu (komisiona roba).

Stavke 07 i 08 Zalihe gotovih proizvoda (u zemlji) uključuju vrijednost svih gotovih građevinskih objekata ili pruženih usluga koje su namjenjeni za tržište. Radi se o završenim objektima koji nisu prodani u toku izvještajnog tromjesečja. Vrijednost zaliha gotovih proizvoda ne može biti veća od moguće neto prodajne vrijednosti. Takođe, prikazuju se i zalihe gotovih proizvoda namjenjenih tržištu iz ostalih (negrađevinskih) djelatnosti (ukoliko ih preduzeće obavlja).

Stavke 09 i 10 Zalihe nedovršene proizvodnje (u zemlji) i stavke 11 i 12 Zalihe nedovršene proizvodnje (u inostranstvu) uključuju vrijednost gradnje ili pruženih usluga koji, sa aspekta cjelokupnog proizvodnog procesa, kao rezultat nemaju konačan proizvod nego predstavljaju samo određene faze izgradnje građevinskog objekta. Vrijednost zaliha nedovršene proizvodnje procjenjuje se na osnovu troškova gradnje ili obavljenih usluga koji nisu prodani tj. nisu fakturirani u posmatranom tromjesečju.

Stavke 13 i 14 Unaprijed izvršena plaćanja dobavljačima uključuju avansne iznose koje je jedinica za koju se podnosi izvještaj platila dobavljačima u toku izvještajnog tromjesečja.

TABELA 7. BRUTO INVESTICIJE U STALNA SREDSTVA U ZEMLJI

Predstavljaju troškove nabavke novih i korištenih stalnih sredstava, troškove rekonstrukcije, dogradnje, investicionog održavanja na već stečenim kapitalnim sredstvima (da bi se produžio vijek trajanja ili poboljšala produktivnost i sl.), kao i vrijednost stalnih sredstava koje je proizvelo preduzeće za svoje potrebe. Troškovi tekućeg održavanja se ne uključuju u investicije.

Nabavka novih stalnih sredstava (i ulaganja u njihovu izgradnju) vrednuje se po nabavnoj vrijednosti, prema fakturama primljenim od dobavljača tj. izvođača radova. U iznos nabavne vrijednosti treba uključiti sve poreze, takse i naknade koji su plaćeni u vezi sa nabavkom tj. izgradnjom stalnih sredstava. Takođe, treba uključiti i troškove vezane za nabavku (planiranje, transport, montaža, testiranje i sl.). Troškovi koji se odnose na finansiranje investicija (plaćene kamate, provizije i sl.) se ne uključuju u investicije. Stalna sredstva nabavljena putem finansijskog lizinga prikazuju se po tržišnoj vrijednosti stalnog sredstva u momentu nabavke. Kod dugoročnih ugovora o izgradnji, investicije bi trebalo prikazati u proporciji sa stepenom izvršenja ugovorenih radova (privremene situacije). Dati avansi za nabavku stalnih sredstava kao i plaćanja za dobra kupljena i fakturirana u prethodnom kvartalu su isključena. Naknadne knjigovodstvene korekcije nabavne vrijednosti i rashodovanje osnovnih sredstava se ne obuhvataju.

Kod nabavke zemljišta potrebno je odvojeno prikazati nabavku, a posebno troškove prenosa vlasništva (troškovi procjene, posrednika, notara, porez na promet nekretnina i sl.). U sticanje stalnih sredstava uključuje se i vrijednost stalnih sredstava koje je proizvelo preduzeće za vlastite potrebe kao i vanredno održavanje koje je uradilo samo preduzeće. Vrijednost investicije se određuje na osnovu nastalih troškova u takvoj proizvodnji ili popravkama. U investicije se uključuju i stalna sredstva dobijena besplatno (donacije). Sredstva koje je preduzeće steklo kao rezultat statusnih promjena tj. preuzimanja ili spajanja sa drugim preduzećima se ne uključuju.

TABELA 8. IZGRADNJA, DOGRADNJA I REKONSTRUKCIJA OBJEKATA ZA VLASTITU UPOTREBU U ZEMLJI (dio ukupnih investicija iz Tabele 7.)

Pod gradnjom za vlastite potrebe podrazumijeva se gradnja objekata koja će služiti izvještajnoj jedinici za obavljanje djelatnosti (npr. gradnja upravne zgrade, skladišta materijala, nadstrešnica za građevinske mašine, prilaznih puteva do tih objekata i sl.) i koju će uknjižiti kao svoje osnovno sredstvo. Vrijednost se određuje na osnovu troškova nastalih u takvoj proizvodnji. U slučaju da izvještajna jedinica ne raspolaže tačnim podacima o troškovima izgradnje građevinskog objekta u izvještajnom tromjesečju, podatke treba procijeniti na temelju predračunskih kalkulacija tih troškova srazmjerno izvršenim radovima u izvještajnom tromjesečju.

Stavke 02 do 04 Utrošena dobra i usluga za kapitalizovanu proizvodnju po vrstama građevinskih djelatnosti uključuju troškove za upotrijebljena dobra i usluge (građevinski materijal, gotovi proizvodi i dijelovi za ugrađivanje, pogonsko gorivo, električna energija, utrošeni rezervni dijelovi i dr.) koji su u cijelosti utrošeni za izvođenje radova.

TABELA 9. STAMBENA IZGRADNJA U ZEMLJI

U ovoj tabeli se upisuju podaci o broju i površini završenih stanova u izvještajnom tromjesečju, te podaci o broju nezavršenih stanova na kraju izvještajnog tromjesečja.

Ovi podaci se odnose na nove stanove u novim zgradama, koje su podignute na gradilištima na kojima prije nije bilo nikakvog objekta ili je postojao, prethodno uklonjen objekat, kao i dograđeni ili nadograđeni stanovi na već postojećim objektima (ukoliko se grade kao nove stambene jedinice).

Da bi se izbjeglo višestruko iskazivanje podataka o broju i površini stanova, iskazuju se samo stanovi koje izvještajna jedinica gradi na osnovu direktnog ugovora (kao glavni izvođač) s investitorom ili za potrebe tržišta, bez obzira na to da li je pri tome koristila samo vlastitu radnu snagu ili je koristila usluge podizvođača i sl.

Ako je izvještajna jedinica podizvođač ili kooperant, npr. izvodila samo instalacijske ili završne radove na stanovima, tada ne prikazuje podatke o broju i površini stanova, nego to prikazuje glavni izvođač radova.

Stavka 01 Broj završenih stanova odnosi se na broj završenih stanova u izvještajnom tromjesečju. Uključuju se novi kao i dograđeni ili nadograđeni stanovi na postojećim objektima, ukoliko se grade kao nove stambene jedinice.

Stavka 02 Površina završenih stanova iskazuje se u m² korisne površine stanova. Korisna površina predstavlja podnu površinu stana mjerenu unutar zidova stana. Ne uključuje se površine podruma i potkrovlja (osim ako nisu uređeni kao ostali dio stana), garaža, kotlovnica, drvarnica i sl., te stubišta i drugih zajedničkih prostorija u zgradama.

Stavka 03 Broj nezavršenih stanova na kraju izvještajnog tromjesečja predstavlja stanove koji su se počeli graditi u izvještajnom tromjesečju ili ranije, a nisu završeni do kraja izvještajnog tromjesečja, kao i stanovi koji se još nisu počeli graditi, a nalaze se u započetim zgradama.

TABELA 10 MJERENJE OPTEREĆENOSTI KOD POPUNJAVANJA UPITNIKA

U ovoj tabeli se prikazuje ukupno vrijeme, izraženo u minutama, koje je utrošeno na popunjavanje upitnika. Časove utrošene za popunjavanje upitnika treba pretvoriti u minute.

NAPOMENA:

Da biste pristupili osnovnim statističkim standardima (Klasifikacija djelatnosti 2010 i Klasifikacija vrsta građevinskih objekata 2005) možete koristiti sljedeće web adrese:

<http://www.rzs.rs.ba/Dokumenti/Klasifikacije/KlasifikacijaDjelatnostiSaOpisima.pdf>

http://www.rzs.rs.ba/Obrasci/Gradjevinarstvo/IZVOD_KVGO_CIR.pdf